HET KLIMAATSCHERM-ILPENGA

EEN OPZIENBARENDE —ONTDEKKING—

Hoe zonderling gaat het toch toe met de groote vindingen en ontdekkingen van het vernuftige menschdom. Terwijl niemand er, om zoo te zeggen, op let, speelt zich het indrukwekkende proces in de hersenen, daarna in de studeercel en het atelier van den scherpzinnigen ingenieur af. Onbespied, onvermoed zelfs, arbeidt hij voort; elke dag brengt de werkelijkheid iets nader, van het grootsche denkbeeld blijkt meer en meer de volkomen uitvoerbaarheid, en ineens, als een geweldig feit, is zij er, de nieuwe ontdekking, welke de beschaving, de geschiedenis van volken omwendt en in andere banen leidt.

Zoo ook nu weer. Het is in alle stilte in zijn werk gegaan. Wel was een enkele maal, en dan nog vrij onduidelijk, gezinspeeld op deze nieuwe, grootsche vinding; wel was de naam van den jongen ingenieur Ilpenga genoemd in verband met een vernuftige vinding op meteorologisch gebied, maar het rechte ervan bleef in het duister gehuld, totdat... een gelukkig toeval ons dezer dagen met den heer Ilpenga, die een bloedverwant van een onzer vrienden is, in aanraking bracht. Dit is de reden, dat „Panorama" aan het Nederlandsche publiek nu reeds een beschrijving geven kan van de meesterlijke vinding, die, als zij aan de verwachtingen beantwoordt, voor ons vaderland en zijn bewoners van buitengewone beteekenis in de naaste toekomst worden kan.

Het gaat om niets minder dan om een verandering in het klimaat van Nederland.

Als je dat zoo leest, dan lijkt het een dwaze Amerikaansche humbug, en ook ons klonk het, toen wij het voor het eerst vernamen, ongeloofelijk, maar bij nader bezien moesten wij erkennen, dat hier de stoutmoedigste verbeelding overtroffen werd, en de voorspelling niet al te gewaagd is, dat er in afzienbaren tijd, — als het meeloopt: binnen een vijftal jaren — buitengewoon zonderlinge dingen in Nederland op til zijn.

Het ontwerp is van een genialen eenvoud. En daarbij van een grootschheid, weergaloos zelfs in onzen tijd. — „Het is de invloed van de nabije zee, die van ons klimaat maakt wat het is," zoo redeneerde de groote man. „Die heilooze invloed moet dus gefnuikt. Die zee moet dus... verwijderd worden. Maar hoe? Leegpompen gaat niet. Ons land verplaatsen... kan al evenmin. Het eenige is dus, dat ik iets tusschen zee en land opstel; iets dat in staat is, die zeeinvloeden te keeren." En na schier eindelooze proeven kwam hij tot de zekerheid, dat het eenvoudigst en doeltreffendst was: een scherm langs de kust te plaatsen. Eèn ononderbroken scherm van Delfzijl tot voorbij den mond van de Westerschelde. Welk een geweldig plan, niet waar? Dit scherm is tot in de kleinste bijzonderheden ontworpen. Het zal bestaan uit een reeks van kleinere schotten, elk 150 meter breed en 50 meter hoog, ter weerszijden in een ijzeren kolom ingelaten. Deze kolommen zijn reusachtige gestellen van staafijzer; de staven zijn, tot meerder weerstand, op een vernuftige wijze dooreengevlochten en bij elk kruis geklonken. Elk dezer pijlers rust op een betonnen voet van $4 \times 3^1/_2$ meter, die in een bedding van zwaar rijs gezonken wordt. Het scherm zelf is uit 10 meter breede en 25 meter lange platen van een nieuw materiaal vervaardigd, het, naar den uitvinder James Aron genaamde, aroniet, een merkwaardige metaallegeering, die sterker dan staal is en onder alle temperaturen een enorme buigzaamheid behoudt. De ijzeren pijlers zullen bekroond worden met reusachtige koolspitslampen, die des nachts zullen worden aangestoken. Door de verpachting van het schermvlak voor reclames kan, vooral bij den huidigen bloei onzer nationale nijverheid, een groot deel der kosten worden gedekt.

De prijs van het scherm is geraamd op ƒ 180.000.000; daarbij zijn de pijlers inbegrepen; de arbeidsloonen echter niet. Men zal bij het leggen der beddingen te zeer van zee



Ir. Ilpenga, de uitvinder van het klimaatscherm.

en weder en bodemgesteldheid afhankelijk zijn dan dat men met eenige zekerheid het bedrag berekenen kan. Ilpenga's becijferingen, zoo krap mogelijk genomen, kwamen uit op een som van 50.000.000 gulden. Hij verklaarde ons echter, dat de ophanden inschrijving, waarvoor de vier



Een der reusachtige klinknagels, zooals ze voor het klinken der platen gebruikt worden.

grootste aannemersfirma's van het land reeds zijn uitgenoodigd, mogelijk een weinig eronder blijven kan, maar men moet met alles rekening houden, en de totaalsom van ƒ 230.000.000 zal er zonder twijfel mee zijn gemoeid. Er is echter thans reeds zekerheid, dat de fondsen voor deze fabelachtige onderneming te vinden zullen zijn, en dat nog wel voor een groot deel in ons eigen land. Een verblijdend verschijnsel, wanneer men bedenkt, dat vroeger voor groote ondernemingen in dien geest het kapitaal bijna uitsluitend uit het buitenland komen moest. Als een niet minder verheugend feit mag in deze zaak worden genoemd de belangstelling van officieele zijde. Immers, de commissie van onderzoek, — die thans een schitterend rapport over het klimaatscherm heeft uitgebracht, — had tot voorzitter den minister van Waterstaat, en telde onder hare leden een drietal hoogleeraren der Technische Hoogeschool te Delft, en bestuursleden der eerste instituten op het gebied van industrie en handel in ons vaderland.

Nu nog eenige details, voor zoover als men ons die in het huidig stadium der zaak verklappen kon. Gedeelten van het scherm tusschen twee of meer ijzeren pijlers, kunnen worden terzijde geschoven, en zoodoende kunnen openingen voor de scheepvaart, en voor het toelaten der koele zeelucht in heete zomeravonden, worden gevormd. Dit openen geschiedt door oprollen van zulk een gedeelte. En dat wel op de volgende eenvoudige manier. De middengedeelten der pijlers zijn rond en kunnen om een stalen spil draaien. In den gewonen toestand is het ronde middengedeelte der pijlers aan het vierkante voetstuk gegrendeld, maar wanneer het schermgedeelte geopend worden moet, maakt men dat middenstuk los, en laat het door 'n daaraan gekoppelden electromotor bliksemsnel ronddraaien. De heele aronietplaat van 150 M. lang wordt in een oogwenk om die spil opgerold als een vlagje om een stok, zoo gemakkelijk.

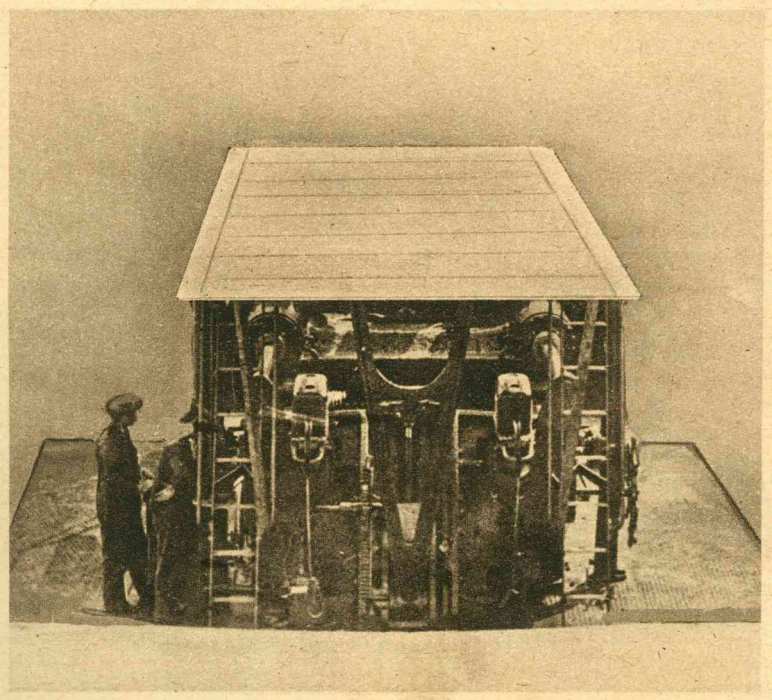
De voordeelen van deze grootsche afschutting van onze kusten zijn gewoon ontzettend. De Noordwesten-, Westen- en Zuidwestenwinden, die onze temperaturen zoo geweldig afkoelen, zijn dan buiten gesloten. De zonnehitte, de z.g. stralende warmte, zal ongestoord onze landerijen stoven, en in samenwerking met de z.g. luchtwarmte, dat is de door den bodem uitgestraalde hitte, tot resultaat een fameuze temperatuur geven. Bedenken we hierbij, dat ons land veel lager gelegen is dan de midden- en Zuid-Europeesche Staten, en de bodem zeer vochtig is, op vele plaatsen op het moerassige af, — alle gunstige factoren voor hooge temperaturen, — dan begrijpen we, dat de landbouw, de ooftteelt, enz. een zeer zuidelijk, ja bijna tropisch karakter krijgen kan, citroenen- en sinaasappelenboomgaarden zouden in machtige hoeveelheden kunnen worden aangeplant, en stellig ook gedijen; de banaan zou een inheemsche vrucht worden; om niet te spreken van vijge- en dadelboomen, en vooral den wijnstok niet te vergeten. Een onafzienbaar veld van mogelijkheden opent zich op het gebied van ooftteelt en akkerbouw; en die nieuwe, krachtige productiviteit kon ook nog wel eens heel gauw leiden tot de verwerkelijking van een geliefd denkbeeld van velen: de droogmaking der Zuiderzee; dat beteekent: aanwinst van een uitgestrekten boomgaard voor zuidvruchten, voor wijngaarden, of anderszins.

En dan — we onderstellen maar, — kon in een dergelijk klimaat, droog, warm, ons volkskarakter niet een wijziging ondergaan? Rheumatiek en jicht zullen de humeuren niet meer drukken; malaria en chronische verkoudheden zullen tot de zeldzaamheden gaan behooren; om maar enkele dingen te noemen. De volksgezondheid, de volkswelvaart zullen verhoogd worden. Er bestaat tenminste alle kans daartoe.

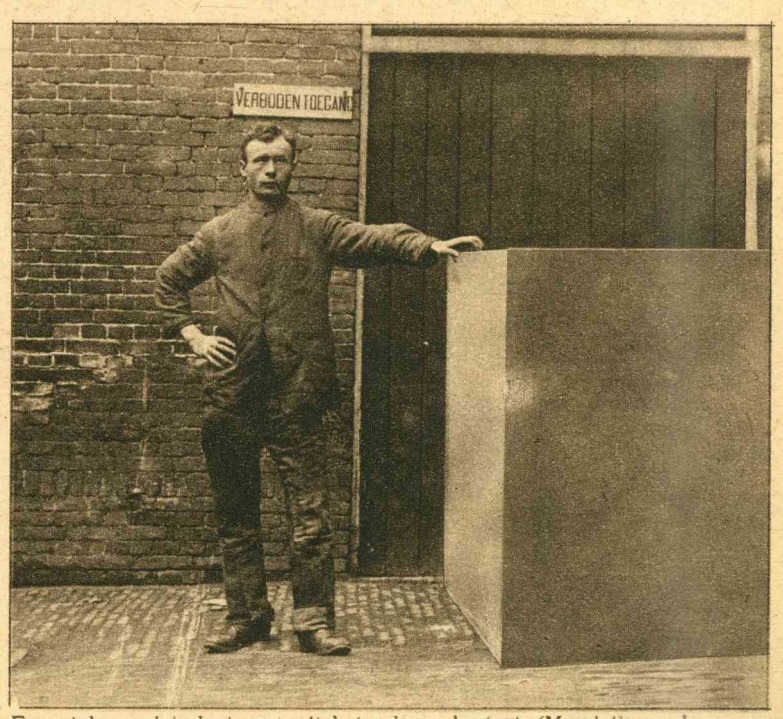
De heer Ilpenga maakte ons o.a. nog op iets zeer eigenaardigs opmerkzaam. Schoon helder en heet, zal ons land, lukt de opzet, toch heel niet het ietwat droge, onbewogene der tropische gewesten krijgen; de nabijheid der zee zal natuurlijk nog wolken blijven aanvoeren; die wolken nu zullen niet alleen de temperatuur nog eens speciaal verhoogen door de warmte-uitstraling der aarde te beletten; zij zullen ook aan onze luchten hunne schilderachtigheid blijven verleenen, en zóo onze landschappen voor vreemdelingen, kunstenaars zoowel als anderen, een geliefd oord doen blijven.

Nog andere voordeelen, waarop de geniale ontwerper ons wees: de duinen zullen niet meer verstuiven, en, eenmaal vastliggend, allengs productief door dennen-aanplant, ja, door groenten teelt kunnen worden. Het zeewater zal niet inwaaien, doordat de golfslag gebroken is, en zoodoende zullen overstroomingen, die naar men weet, vaak daaraan te wijten zijn, tot het verleden behooren, althans zeer worden beperkt.... De vernuftige man noemde ons nog vele veranderingen, die van het aanbrengen van zijn klimaatscherm het gevolg konden zijn, doch plaatsruimte verbiedt ons daar nu verder over uit te weiden.

Wij zijn reeds gelukkig, onzen lezers een en ander ervan te hebben kunnen mededeelen, zij het dan ook haastig en uitteraard oppervlakkig. Wij reproduceeren hierbij het portret van den genialen landgenoot en eenige verduidelijkende foto's, die hij zelf ons verstrekte. Wie onder onze lezeressen en lezers er meer van willen weten, kunnen een schermgedeelte in natura gaan zien, daar de heer Ilpenga Maandag a.s. des avonds ten 5 uur op het terrein achter het Rijksmuseum te Amsterdam voor belangstellenden een demonstratie met een gedeelte van zijn klimaatscherm geven zal. Het zal interessant zijn. Niemand mag verzuimen er heen te gaan.



De machinerie, die zich in het inwendige van elk voetstuk der pijlers bevindt.



Een stuk aroniet-plaat, waaruit het scherm bestaat. (Men lette op de enorme dikte).